

Irene Ibern Pintor i Isàvena Opiiso Atienza

Personal del CRAI Biblioteca de Reserva
de la Universitat de Barcelona

Les xarxes socials al CRAI Biblioteca de Reserva de la Universitat de Barcelona

El CRAI Biblioteca de Reserva forma part del Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació (CRAI) de la Universitat de Barcelona que integra els serveis de biblioteca, suport a la docència i suport a la recerca. Majoritàriament els CRAI Biblioteques disposen d'un fons especialitzat en les temàtiques dels ensenyaments que s'imparteixen a les facultats. En el cas del CRAI Biblioteca de Reserva, la delimitació no és temàtica sinó cronològica, i custodia els documents d'abans de 1821.

El fons del CRAI Biblioteca de Reserva es compon principalment del material procedent de les biblioteques conventuals, desamortitzades el 1835. També custodia una part de la biblioteca de l'antiga Universitat de Cervera, els fons de l'antic Col·legi de Cirurgia, una important col·lecció de gravats i pergamins, i altres donacions, com la Col·lecció Grewe, de temàtica especialitzada en cuina i gastronomia.

La biblioteca disposa de manuscrits, incunables i impresos fins a principis del segle XIX, i pel que fa al nombre d'incunables i d'impresos ocupa un dels primers llocs entre les biblioteques espanyoles del seu àmbit.

El CRAI de la UB a les Xarxes Socials

La Universitat de Barcelona, així com el CRAI, han apostat per participar activament a les xarxes socials. Actualment el CRAI de la UB gestiona nou Blogs, onze perfils al Facebook i catorze comptes de Twitter.

Des de la Unitat de Projectes del CRAI s'ha impulsat que cada un dels CRAI Biblioteques tingui presència a la xarxa,

amb l'objectiu d'utilitzar aquest nou canal de comunicació per difondre les activitats, els serveis i els recursos propis, per aprofitar la possibilitat d'interacció amb l'usuari que ofereixen aquest tipus de xarxes.

La Unitat de Projectes proporciona directrius i recomanacions sobre l'estructura, els logos, les icones amb enllaços externs, a més a més de les possibles tipologies de notícies. D'altra banda, l'any 2012 es va publicar el *Llibre blanc de les Xarxes Socials de la Universitat de Barcelona*, que recull les directrius comunes a totes les xarxes socials de la UB.

El Blog de Reserva

El 2010 el CRAI Biblioteca de Reserva, tal com havien fet altres CRAI Biblioteques anteriorment, i vistos els bons resultats obtinguts, crea el seu propi blog: el Blog de Reserva.

Es plantegen quins són els objectius generals de la presència del CRAI a les xarxes socials, i com gestionar les particularitats del CRAI Biblioteca de Reserva: la biblioteca no té associada cap facultat ni cap ensenyament,

la qual cosa significa que no hi ha un nucli d'estudiants relacionat directament com a CRAI referència. És a dir, que no té un grup d'usuaris uniforme que en puguin ser seguidors potencials, com els que poden tenir altres CRAI Biblioteques amb ensenyaments associats. Així, tampoc no té associat personal docent, i per tant no disposa d'una font de notícies de les activitats que es duen a terme a les facultats, com ara conferències. Una altra característica a tenir en compte és que els usuaris habituals de la Biblioteca de Reserva no són necessàriament membres de la Universitat de Barcelona.

Així doncs, el Blog de Reserva es dirigeix a una tipologia d'usuari potencial basada en les persones interessades pel llibre antic en general, i no exclusivament a membres de la comunitat UB; també a usuaris interessats específicament pel fons i els serveis que es presten al CRAI Biblioteca de Reserva.

És a partir d'aquesta idea d'usuari interessat en el llibre antic que es defineixen les diferents tipologies de notícies incloses al blog, que es poden dividir en dos grans apartats:

Les notícies que informen directament sobre el CRAI Biblioteca de Reserva: notícies sobre el fons propi, els projectes, els serveis i les activitats que es duen a terme des d'aquí o en les quals es participa. També les exposicions *in situ*, les virtuals i

Blog de Reserva

Blog

Avís legal

Sobre el Blog

les externes amb exemplars del seu fons.

El segon apartat el configuren les notícies relacionades amb el món del llibre antic: exposicions, jornades i congressos, cursos, publicacions i material didàctic i divulgatiu que pugui ser d'interès per als amants del llibre antic.

Un cop inaugurat el blog, el pas següent és fer-lo arribar i crear seguidors. S'estableix un enllaç des de la pàgina web del CRAI (Blocateca i secció web del CRAI Biblioteca de Reserva) i es fan notícies als diferents blogs del CRAI ja existents. Per tal que els usuaris que busquen informació sobre llibre antic als cercadors arribin al Blog de Reserva, les notícies s'etiqueten per categories, i el blog disposa d'una breu descripció en què apareixen les paraules clau d'aquest àmbit.

Per augmentar-ne la difusió, la firma del correu electrònic dels treballadors del CRAI Biblioteca de Reserva inclouen l'adreça web del blog.

Els usuaris que visiten el blog tenen la opció de subscriure-s'hi per diferents canals: afegint el seu correu electrònic a la llista de distribució, mitjançant un lector d'RSS o, fins i tot, disposen d'un codi QR.

La barra lateral del blog està dissenyada pensant en les necessitats que es pugui trobar l'usuari, com la cerca per paraula clau, l'accés a les últimes notícies publicades o la visualització de notícies per categories. Així mateix, inclou altres elements que el visitant pot necessitar: enllaços a diferents pàgines

web de la institució, i elements divulgatius com ara un mapa dels països des d'on es visita el blog.

El blog està sota una llicència de Reconeixement no Comercial de Creative Commons. Això suposa que els usuaris en poden utilitzar lliurement els continguts del blog sempre que en reconeixin l'autoria i no en facin un ús comercial. Un avantatge d'aquesta llicència és que els continguts del blog són compartits per blogs afins, i això augmenta la difusió i l'abast dels posts. Quan s'analitzen les estadístiques que descriuen la ruta de procedència dels visitants, s'observa que la majoria arriben a través del web oficial de la institució, i que en segon lloc provenen a través de les cites que n'han fet altres blogs.

Les estadístiques també faciliten dades sobre els diferents interessos dels usuaris. Es poden saber quins són els posts més visitats i els més compartits, i també quines són les paraules de cerca a través de les quals els usuaris arriben al blog. L'anàlisi d'aquestes dades permet reorientar les línies de redacció.

Precisament aquesta anàlisi de les estadístiques evidencia que les notícies que parlen directament sobre el CRAI Biblioteca de Reserva són les més consultades i les que més interessen als usuaris. A partir d'aquesta evidència es decideix incrementar la proporció d'aquesta tipologia de notícia. Responent a aquest interès pel CRAI Biblioteca de Reserva, es publica un post mensual sobre les novetats bibliogràfiques i es crea una pestanya per a la

visualització dels darrers llibres catalogats del fons històric, però que són novetat a l'opac.

S'afegeixen a cada un dels posts les opcions de compartir que ofereix Wordpress, com per exemple la icona de correu electrònic, Facebook, Twitter i Google+. Així es facilita que l'usuari comparteixi els continguts en aquestes xarxes socials.

Nou projecte de presència a les xarxes socials: el perfil del Facebook

A l'inici del 2013 el CRAI Biblioteca de Reserva vol augmentar la seva presència a les xarxes socials mitjançant la creació d'un perfil al Facebook.

La presència en aquesta nova xarxa social fa replantejar la tipologia de notícies que es publiquen al blog. Com que un gran nombre d'usuaris del blog consultaven l'enllaç de la font original en les notícies externes, es decideix publicar aquest tipus de notícies al Facebook. És un entorn de redacció més dinàmic i més immediat, i el blog queda per a les notícies pròpies, que acostumen a tenir un contingut més específic i elaborat.

El blog continua publicant les notícies més apreciades pels seguidors, que poden llegir-les sense haver de consultar forçosament el Facebook, ja que l'usuari del llibre antic no és necessàriament un usuari habitual de les xarxes socials. És també per això que el perfil del Facebook del CRAI Biblioteca de Reserva, com tots els de la UB, és públic i es pot consultar sense registrar-se al Facebook.

Bibliografia

Bloc de Reserva [en línia]. [Barcelona: CRAI Biblioteca de Reserva de la Universitat de Barcelona, 2010] <<http://blocbibreserva.ub.edu/>>

Facebook del CRAI Biblioteca de Reserva [en línia]. [Barcelona: CRAI Biblioteca de Reserva de la Universitat de Barcelona, 2010] <<https://www.facebook.com/CRAIBibliotecadeReserva>>

Projecte Oracle: Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació (CRAI-UB), pla estratègic (2011-14) / [direcció: Carina Rey, Adelaida Ferrer; coordinació: Judit Casals]. Barcelona: [CRAI, Universitat de Barcelona], 2011.

Universitat de Barcelona (2012): *Llibre blanc de les Xarxes Socials de la Universitat de Barcelona*. Universitat de Barcelona, Barcelona.

Les estadístiques mostren que és una pràctica habitual dels usuaris, que el consulten sense estar registrats ni interaccionar. Així mateix, totes les notícies que es publiquen al blog es penjen al Facebook, amb la intenció que si un usuari és només seguidor del Facebook, no es perdi cap de les informacions que surten al blog.

Per la creació del perfil se segueixen les directrius del *Llibre blanc de les Xarxes Socials de la Universitat de Barcelona*, tant pel que fa al disseny com a la tipologia de notícia i l'estil de redacció dels continguts. Com a imatge de la capçalera es tria una fotografia amb càrrega simbòlica d'un dels espais més representatius de la biblioteca, en contraposició al blog, que a la capçalera conté detalls d'alguns dels llibres del fons.

Fonts d'informació per a les notícies externes

Un dels objectius de la presència del CRAI Biblioteca de Reserva a les xarxes socials és ser una font d'informació sobre diferents aspectes relacionats amb el llibre antic. Així doncs es planteja que les notícies externes tractin sobre diferents temàtiques relacionades amb el fons patrimonial, com són les activitats de recerca, la difusió sobre el patrimoni, les exposicions, els materials pedagògics i de divulgació, i els projectes de catalogació i de recuperació de la informació.

Per tal de poder obtenir informació sobre aquesta tipologia de notícies es cerquen diferents fonts que puguin proveir d'informació: institucions, arxius i biblioteques privades que custodien fons antic, webs de projectes i bases de dades relacionats amb el llibre antic, centres de difusió, i museus de temàtiques afins, centres d'ensenyament, webs i blogs de bibliòfils, estudiosos, professors i aficionats al llibre antic o a altres matèries relacionades, com enquadernacions, restauracions, etc.

La manera de rebre la informació de cada una d'aquestes fonts és diversa: mitjançant la subscripció a blogs i a agendes de novetats, amb butlletins informatius per correu electrònic o a través de llistes de distribució. Se'n fa seguiment a través de les xarxes socials, i a les pàgines web estàtiques a través d'agregadors d'RSS.

Entre aquestes fonts d'informació s'ha de destriar les notícies referents al llibre antic, de les d'actualitat de la mateixa institució o de les de fons modern. Així mateix trobem un gran nombre d'institucions que publiquen majoritàriament imatges del seu fons, però no continguts noticiables. La presència a les xarxes socials d'institucions dedicades al llibre

antic és escassa comparada amb d'altres camps de la biblioteconomia. Així mateix, la informació en els webs estàtics no sempre està actualitzada i la comunicació de la programació d'activitats no s'acostuma a fer amb temps suficient per una correcta difusió.

Conclusions:

Les xarxes socials del CRAI Biblioteca de Reserva responen als objectius del Projecte Oracle CRAI UB pla estratègic 2011-2014: potenciar la transferència del coneixement i l'impacte en la societat, i difondre el valuós patrimoni bibliogràfic que la Universitat de Barcelona conserva.

La presència del CRAI Biblioteca de Reserva a les xarxes socials també respon a la voluntat de crear una font d'informació per a l'amant del llibre antic. No es tracta només de la visualització de diferents aspectes del CRAI Biblioteca de Reserva, com són el seu fons, les activitats i els projectes en els que participa, sinó també d'oferir als usuaris informació d'institucions externes sobre els camps relacionats amb els fons patrimonials.